

Samferdselsdepartementet 2. september 2014

Kommentarer til den enkelte paragraf i forskrift om standarder, fravik, kontroll, godkjenning m.m. ved prosjektering, bygging og forvaltning av bru, ferjekai og annen bærende konstruksjon på fylkesveg (bruforskrift for fylkesveg) fastsatt av Samferdselsdepartementet 2. september 2014.

Til § 1 Formål

Forskriften har til hensikt å sikre et godt og enhetlig sikkerhetsnivå i hele konstruksjonens levetid. Av hensyn til trafikantenes og næringslivets behov er det viktig med en enhetlig standard, uavhengig av hvem som er vegeier.

For riksveger er standarder ved utbygging, drift, vedlikehold, beredskap og forvaltning av riksveg i betydelig grad gitt ved bindende bestemmelser i vegnormaler og instruksjer, samt veiledninger, alt inntatt i Statens vegvesen sine vegnormaler og håndbøker. Instruksjer skal fortsette å gjelde for riksveger og inneholder som et minimum de samme kravene til sikkerhet og funksjonalitet som foreslås i forskriften for fylkesveg. Bestemmelser gitt ved statlig instruks for riksveg er imidlertid ikke bindende for fylkeskommunen på fylkesveg.

Forskriften skal bidra til at også bruer, ferjekai og andre bærende konstruksjoner på fylkesvegnettet prosjekteres, bygges og forvaltes i henhold til nasjonale standarder.

Til § 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for både nyanlegg, ombygging og forvaltning av den bærende konstruksjonen etter at den er tatt i bruk.

I begrepet annen oppfølging inngår blant annet krav om oppmåling, prøvetaking, analyse, konsekvensvurdering, inspeksjon, arkivering m.m. Hensikten er å sikre at alle bærende konstruksjoner i fylkesvegnettet har den tekniske og funksjonelle standarden ved nyanlegg (inkludert ombygging, forsterkning m.m.) og forvaltning, som er nødvendig for en trygg, effektiv og forutsigbar transport. Ved forskriften sikres at kravene til teknisk funksjonell standard for sammenlignbare bruer, ferjekai og andre bærende konstruksjoner, blir tilnærmet lik på riks- og fylkesveg.

Når kommunal eller privat bru, ferjekai eller annen bærende konstruksjon går over, under eller langs fylkesveg legges det til grunn at fylkeskommunen ved vilkårssetting, skjønnsforutsetninger, avtale eller på annet grunnlag stiller betingelser for å ivareta hensynet til fylkesveg og trafikken på den. Med annet grunnlag menes blant annet øvrige bestemmelser i vegloven, at fylkeskommunen som myndighet og eier av fylkesveg kan fremme innsigelse eller klage på saker som behandles etter plan- og bygningsloven.

Myndighet etter plan- og bygningsloven forutsettes å ivareta sikkerhet og tekniske og funksjonelle krav til bru, ferjekai og bærende konstruksjon på kommunal veg. Det gjelder også for øvrig riksveg som ble omklassifisert til kommunal veg i Oslo fra 1. januar 2010.

Samferdselsdepartementet har i forskrift om anlegg av offentlig veg av 29. mars 2007 nr. 363, med hjemmel i vegloven § 13, gitt bestemmelser om utforming og standard ved planlegging og bygging av offentlig veg og gate. Med hjemmel i forskriften har Vegdirektoratet gitt

vegnormaler for vegutforming, vegbygging, tunneler, prosjektering av bru, ferjekai og andre bærende konstruksjoner m.m. Vegnormalene inneholder til dels detaljerte bestemmelser av teknisk og funksjonell art ved anlegg av offentlig veg. Vegnormalene utvikles fortløpende for å tilpasse dem til nye krav til sikkerhet, internasjonalt regelverk m.m. som Norge er forpliktet til å følge.

Til § 3 Definisjoner

Ingen kommentarer ut over ordlyden i forskriften.

Til § 4 Kontroll og godkjenning ved prosjektering og bygging av bru, ferjekai og annen bærende konstruksjon.

I første ledd gis Vegdirektoratet, som nasjonal enhet med høy og bred faglig kompetanse innenfor de aktuelle fagområdene, myndighet til kontroll og godkjenning ved prosjektering av bru, ferjekai og annen bærende konstruksjon på fylkesveg innenfor rammen av forskriftens virkeområde, jf. § 2. Myndigheten gjelder både på prosjekteringsstadiet og ved prosjektering under bygging. Byggherre har ansvaret for kontroll av at godkjent materiale med underlag blir fulgt under bygging, herunder kontroll og godkjenning ved overtakelse av den bærende konstruksjonen etter at entreprenør skriftlig har meldt at konstruksjonen er ferdig bygd og nødvendig/forutsatt dokumentasjon foreligger. Byggherre kan ikke uten skriftlig samtykke fra Vegdirektoratet godkjenne en konstruksjon som helt eller delvis er bygd i strid med godkjent prosjekteringsmateriale, herunder tegninger, beregninger m.m. Dette medfører ikke innføring av nye tekniske og funksjonelle krav, men oppfyllelse av at gjeldene krav underlegges Vegdirektoratets kontroll og godkjenning.

Fylkeskommunen som byggherre har – uavhengig av om det er den felles vegadministrasjonen eller andre som besørger prosjektering - ansvar for å legge fram prosjekteringsmateriale, herunder tegninger, beregninger m.m. for Vegdirektoratet for kontroll og godkjenning i tide. Fylkeskommunen har tilsvarende ansvar når det gjelder søknad om fravik.

Forskriftens bestemmelser om fravik, kontroll og godkjenning gjelder ikke ved forprosjektering i arbeidet med kommuneplan og reguleringsplan. Forprosjekter vil i denne fasen av et prosjekt være et av flere underlag for ordinær planbehandling etter plan og bygningsloven. Er fylkeskommunen uenig i forslag til tekniske og funksjonelle løsninger som kommune- eller reguleringsplanen legger opp til, må fylkeskommunen anvende bestemmelsene i plan- og bygningsloven for eventuelt å få endret planen. Forskriftens bestemmelser gjelder når reguleringsplan er vedtatt.

Etter andre ledd kan Vegdirektoratet beslutte at bygging ikke kan starte eller at bygging som er i gang skal stoppes eller bare kan videreføres på visse vilkår, inntil bestemmelser som nevnt i første ledd er oppfylt eller vedtak om fravik etter tredje ledd foreligger. Det er hensiktsmessig med en egen bestemmelse på dette punkt, selv om kravet om Vegdirektoratets godkjenning etter første ledd, innbefattet fraviksvedtak etter tredje ledd, tilsier at det ikke kan foretas bygging før godkjenning fra Vegdirektoratet foreligger. Bestemmelsen skal bl.a. sikre at nasjonale føringer, bestemmelsene i denne forskrift, blir effektive.

Dersom det er satt trafikk på brua kan regionvegkontoret med hjemmel i vegtrafikkloven § 7 regulere trafikken og eventuelt helt stenge brua for trafikk, dersom forhold ved bruas tilstand tilsier det. Regionvegkontoret kan etter vegtrafikkloven § 7 annet ledd fatte midlertidig

vedtak for riks- og fylkesveg om forbud mot all trafikk eller om annen regulering av trafikk dersom forhold på vegen eller i dens omgivelser, arbeid på vegen eller vegens tilstand tilsier det.

I tredje ledd gis Vegdirektoratet myndighet i stedet for fylkeskommunen til å fravike bestemmelser i vegnormaler fastsatt med hjemmel i forskrift av 29. mars 2007 nr. 363 om anlegg av offentlig veg. Etter gjeldende § 3 nr. 4 er myndigheten til å fravike vegnormalene lagt til Vegdirektoratet for riksveg, fylkeskommunen for fylkesveg og kommunen for kommunal veg. Det foretas en endring i denne bestemmelsen for å kunne gi Vegdirektoratet fraviksmyndighet på fylkesvegnettet.

Hovedformålet med bruforskriften er å ivareta ensartet sikkerhet både på riks- og fylkesveg, uavhengig av hvem som er vegmyndighet og vegeier. Konsekvensen av at eksempelvis et rasoverbygg knekker sammen, en ferjekai ikke tåler støtpåkjenning når en ferje legger til eller en gangbru over en sterkt trafikkert veg knekker sammen, kan få svært alvorlige følger. Det er derfor viktig at man ved fravik ikke svekker konstruksjonene

På det som var fylkesveger før forvaltningsreformen, som ble iverksatt fra 1. januar 2010, besluttet i praksis også Statens vegvesen fravik fra vegnormaler og foresto kontroll og godkjenning etter samme praksis som for riksveger, uten at dette var tilstrekkelig formalisert. Etter nevnte reform er fylkesvegnettet blitt et betydelig mer faglig krevende vegnett å bygge ut og drifte og vedlikeholde. Nyanlegg på fylkesveg vil i betydelig større grad omfatte store og/eller kompliserte bruer, ferjekaier og andre bærende konstruksjoner. Fylkesvegene er blitt en mye viktigere del av landets samlede transportnett.

Det er fylkeskommunen som har ansvar for fylkesvegbruene. For å sikre enhetlig sikkerhetsnivå er det imidlertid viktig at fraviksmyndigheten legges til en nasjonal enhet med tilstrekkelig kompetanse. Vegdirektoratet har kompetanse, systemer og verktøy for effektivt å vurdere konsekvensen av å fravike standardkravene gitt i vegnormalene, samt vedta om det kan gis fravik og hvilke krav som eventuelt må stilles dersom fravik gis.

Vegdirektoratets fraviksmyndighet etter tredje ledd gjelder alle vegnormaler etter §13-forskriften, så langt de får anvendelse ved prosjektering og bygging av bærende konstruksjoner i fylkesvegnettet. Ut over det gjelder den generelle bestemmelsen i §13-forskriften om fravik. Fravik etter tredje ledd kan gjøres når spesielle grunner gjør fravik nødvendig eller rimelig og fraviket ikke reduserer sikkerheten for trafikanter eller omgivelser. Kriterier for fravik tilsvarer dem som gjelder når Vegdirektoratet i dag kan gjøre fravik fra lastforskriften. Det er fylkeskommunen som tiltakshaver og byggherre for fylkesveger som kan be om fravik.

I henhold til forskrift etter vegloven § 13, § 2 nr. 3 har Vegdirektoratet fastsatt forskrift for trafikkklaster (lastforskriften). Lastforskriften er gjort gjeldende for hele vegnettet. Det gjøres ikke endringer i fraviksbestemmelsene etter lastforskriften, da Vegdirektoratet allerede i dag er fraviksmyndighet for fylkesveg.

Merknad: Lastforskriften har inngått i kap. 3 i Håndbok N400 Bruprosjektering (tidligere Håndbok 185). Det meste av dette kap. er nå erstattet av eurokoder, NS-EN 1991-2 + NA (nasjonalt tillegg) Eurokode 1. Håndboka er under revisjon, og "lastforskriftdelen" er tatt ut. Ny lastforskrift er under revisjon.

Fraviksbehandlingen skal være skriftlig, og normalt skal konsekvenser ved fravik utredes før vedtak fattes. Utredning kan sløyfes dersom godkjenningsmyndigheten anser det unødvendig for å ivareta sikkerhet og funksjonalitet.

Den enkelte bru skal etter fjerde ledd gis en bruksklasse som gjenspeiler den brukslast som kan trafikkeres brua uten restriksjoner. Brukslast er definert som den trafikklast som tillates kjørt fritt (uten dispensasjon) på det offentlige vegnett i dag. Brukslast angis enten som bruksklasse eller aksellast/totalvekt. Bruer klassifiseres til den høyeste bruksklasse som kan tillates ut fra kapasiteten til det svakeste elementet.

Vegdirektoratet beslutter hvilken bruksklasse den enkelte bærende konstruksjon skal ha. Bruksklasse for nye konstruksjoner vil normalt framgå av prosjekteringsmaterialet. Myndighet til å foreta den endelige vurderingen og beslutningen tilligger Vegdirektoratet, som også har ansvaret for at bruksklassen framgår av nasjonale registre. Bruksklassen er et grunnlag for å vedta veglister for bl.a. fylkesveg det enkelte år med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13.

Vedtak som fattes i medhold av denne bestemmelsen anses ikke å være enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Vedtakene er ikke bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer eller private rettssubjekt. Vegdirektoratets vedtak (avgjørelser) gjelder bare fylkeskommunens rettsstilling som tiltakshaver og vegmyndighet for fylkesveger.

Til § 5 Forvaltning av bru, ferjekai og annen bærende konstruksjon på fylkesveg.

Tilleggsbestemmelser kan for eksempel omfatte prøvetaking og analyser, testing, overvåking, endring av bruksklasse og rapportering til nasjonalt bruregister.

Normalene regnes ikke som forskrift, men grunnleggende krav til den bærende konstruksjonens sikkerhet, funksjonalitet m.m. kan oppnås ved å følge bestemmelsene i normalene.

Fylkeskommunene skal gis anledning til å uttale seg til forslag til normaler før de vedtas og før vesentlige endringer vedtas. Vegdirektoratet bestemmer på hvilken måte høring av normaler skal foregå, jf. prosessen som er beskrevet i § 3 nr. 3 i forskrift om anlegg av offentlig veg av 29. mars 2007.

Flere av vegnormalene som gjelder ved bygging av ny bru, ferjekai og annen bærende konstruksjon, må også i utgangspunktet gjelde ved forvaltning av disse bærende konstruksjonene. Eksempelvis må krav til betongkvalitet og overdekning av armering være de samme ved vedlikehold som når konstruksjonen ble bygd. I tillegg må det vurderes om normaler, håndbøker m.m. som ved instruks er bindende for forvaltning av bærende konstruksjoner på riksveg, helt eller delvis skal gis som normal for fylkesveg. Håndbok R411 Bruforvaltning (tidligere Håndbok 147) er eksempel på en håndbok som ved instruks i betydelig grad er bindende ved forvaltning av bærende konstruksjoner på riksveg, og som det er naturlig å vurdere som normal både for riks- og fylkesveg.

Fraviksbehandlingen skjer etter samme prosedyre som etter § 4 tredje ledd.

Etter fjerde ledd har fylkeskommunen ansvar for å foreta rutinemessig inspeksjon av bru, ferjekai og annen bærende konstruksjon etter bestemmelser gitt med hjemmel i første ledd. Inspeksjon kan gå ut på enkle årlige inspeksjoner og hovedinspeksjon eksempelvis hvert

femte år. For bru er det viktig med regelmessig inspeksjon av brufundamenter under vann og kabler på hengebru og skråstagbru. Tilsvarende gjelder fundamenter m.m. for ferjekai og annen bærende konstruksjon.

Fylkeskommunen har ansvar for på eget initiativ å gjennomføre inspeksjon ut over periodisk inspeksjon når det er nødvendig for å ivareta sikkerhet og funksjonalitet for bru, ferjekai eller annen bærende konstruksjon på fylkesveg. Det kan være utarbeidet egne inspeksjonsplaner for bestemte konstruksjoner.

Fylkeskommunen skal uten ugrunnet opphold utarbeide rapport fra inspeksjon og oversende den til Vegdirektoratet.

For å opprettholde sikkerheten ved drift kan godkjenningsmyndigheten vedta ulike tiltak. Eksempel på slike tiltak er å sette ned tillatt aksellast på en bru eller stenge vegen inntil en skadd tunnelportal er utbedret. Etter femte ledd kan Vegdirektoratet beslutte å endre bruksklasse for bærende konstruksjon.

I Håndbok R412 Bruklassifisering (tidligere Håndbok 238) er det angitt at en skal bestemme maksimalt tillatt trafikklast for eksisterende bruer ut i fra tegninger, tidligere beregninger og opprinnelig lastklasse, dokumenterte materialkapasiteter og tilstand. Resultatene fra inspeksjon eller annen kontroll kan føre til at bruksklassen til en bru eller ferjekai blir vedtatt endret.

Vegdirektoratet beslutter til enhver tid bruksklasse for den enkelte bærende konstruksjonen og legger opplysningene inn i nasjonalt register. Bruksklassen er som nevnt i kommentaren til § 4 et grunnlag for å vedta veglister for bl.a. fylkesveg det enkelte år med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13.

Vedtak som fattes i medhold av denne bestemmelsen, likhet med § 4, anses ikke å være enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Vedtakene er ikke bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer eller private rettssubjekt. Vegdirektoratets vedtak (avgjørelser) gjelder bare fylkeskommunens rettsstilling som tiltakshaver og vegmyndighet for fylkesveger.

Til § 6 Delegasjon

Vegdirektoratet kan delegere sin myndighet etter denne forskrift til et regionvegkontor med unntak for myndighet etter § 5 første ledd til å fastsette vegnormaler.

Regionvegkontoret opptrer ved delegasjon som statlig organ hørende under Vegdirektoratet, jf. vegloven § 10. Habilitetsmessig kan det oppstå situasjoner der et regionvegkontor ikke kan opptre både som felles vegadministrasjon for fylkeskommunen og som statlig organ etter denne forskrift. I slike situasjoner må et regionvegkontor opptre som felles vegadministrasjon for fylkeskommunen og et annet regionvegkontor som statlig organ etter denne forskrift.